

לימוד לשם לימוד

ישנם הרבה נקודות אור בתוך הכאוס המקיף אותנו בעקבות ירוס הקורונה.

בציבור הכללי מדברים הרבה על אי התועלת ב"למידה מרחוק" ועל כך שאחוז ההקשבה של התלמידים לשיעורים שכאלה, אינו גבוה במיוחד. אצלנו, ואני מביט מסביבי בכל פינה ורואה, מדובר בסיפור הצלחה מסחרר.

רוב מוחלט של מוסדות הלימוד התורתיים אינם מלמדים דרך תוכנות מחשב ויזואליות, כמובן, אלא מקליטים שיעורים דרך קו טלפון. מלמדים, מורות וגננות, רמ"ם ומגידי שיעורים, כולם עסוקים בימים אלו בהקלטת שיעורים. גם כאשר חלק ניכר מהשיבות לצעירים נפתחו במתכונת לימוד מצומצמת, עדיין מקליטים שיעורים, לתועלת הבחורים שנשארו בבית בגלל שהם או מישור מבני משפחתם נמצא בקבוצת סיכון. וכן, אחוזי ההאזנה לשיעורים מגיע לכמעט 100%. כל הגילאים, ילדי מוסדות החינוך ובני הישיבות, מקשיבים לשיעורים, כל הזמן.

אצלנו, בישיבה לצעירים "משאת המלך", נפתח קו של שיעורי עיון ובקיאות, שיחות וועדים. בכל יום התקשרו כל הצוות הלימודי לבחורים ו"דיברו איתם בלימוד". שלחנו שאלות יומיות על השיעורים והבחורים שלחו תשובות מפורטות בזה אחר זה. נערך מבחן בסוף השבוע, וכמעט כולם ענו על הכל. שוחחתי פעמים רבות עם הבחורים על השיעור בקו וכולם גילו בקיאות, שפשוט התרגשתי ממנה. כולם הקשיבו. בערב התקשרו בחורים ושאלו שאלות על "סדר הכנה". "רגע, תנו לי בבקשה לגמור את פיסת החביתה...", צחקתי, "אני אוכל כעת ארוחת ערב..." ושלשה בחורים צחקו בטוב לב.

"מי על הקו?", שאלתי בתדהמה, "אמרת שזה חיים. אז מי עוד צוחק?"

"הרב", ענו שלשה בחורים במקהלה עליזה, "אנחנו ב'שיחת ועידה'... לומדים חברותא בשלישייה..."

בבית נשמע קול התורה בסדר א', סדר ב', סדר ג' וגם בשעות מאוחרות בלילה, כשהבחורים מהישיבות הגדולות יושבים בסלון ובמרפסת עם סטנדרים ולומדים, עם מגוון של חברותא טלפונית ומתקשרים "לדבר בלימוד" עם הרמ"ם. אחד ה"משיבים" בישיבה בה לומד בני, סיפר לו שהטלפון לא מפסיק לצלצל בכל שעות היום והערב. "בחורים מתקשרים כל הזמן לדבר על הסוגיות", אמר בהתלהבות. וכמובן, אין דבר ששיימח יותר את בני הבכור, כאשר ה"ראש קיבוץ" בכבודו ובעצמו התקשר אליו, לשיחה בת חצי שעה, "לדבר בלימוד" על הסוגיה...

ר"מ בבקיאות בישיבה לצעירים "תורת חסד" באלעד סיפר לי: "האחראי על המערך הטלפוני של הישיבה סיפר לי שיש להם רישום מדויק של השיחות הנכנסות. מדובר בכמעט 100% הקשבה. אורכו של השיעור שלי הוא 45 דקות, אך האחראי סיפר לי שרוב הבחורים מקשיבים לשיעור במשך זמן ממוצע של שעה וחצי. העברת השיעור דרך הקו מאפשרת להם להאזין לקטע, לעצור את ההאזנה ולכתוב במחברת מה שנאמר, שוב להמשיך להאזין, לעצור ושוב לכתוב את הדברים. הבחורים לא מקשיבים רק כדי "לצאת יד חובה". הם יושבים ומעלים את הדברים על הכתב. אף אחד לא הכריח אותם לכתוב את המפרשים, אך הם פשוט רוצים ללמוד, להחכים ולדעת".

ראיתי כמה וכמה תיבות מייל כשרות של כמה וכמה ישיבות גדולות. עשרות בחורים מתכתבים על הסוגיות, שולחים זה לזה "מראי מקומות" ומתפלפלים, מקשים ומתרגזים ברוח טובה, עסוקים ראשם ורובם בשטייגען. גם ככולל פתחו קו שיעורים ושליחת מבחנים, וכולם עונים, מתקשרים, לומדים שעות רבות בכל יום, טועמים מצוף התורה הקדושה.

בפגישה שערכנו לקראת ההיערכות ל"זמן קיץ", שהועבר בתחילת ה"זמן" במתכונת של קו טלפון, אמר המשגיח הרה"ג רבי שמעון גלינסקי שליט"א דבר נכון מאד. "עם כל הרצון הטוב של גדולי ישראל שהורו, ובני הישיבה שיקליטו שיעורים וההורים

שינסו לסייע - זוהי שעת המבחן וכוח הרצון של כל בחור ובחור בפני עצמו, באופן אישי ויחידי לגמרי. אנחנו נוכל להמריץ, לסייע, לעודד ואולי גם להעניק תמלוגים ותשורות נאות. אבל מי שיחליט, בסופו של דבר, מתי לקום, כמה ואיך להקשיב לשיעורים, ללמוד עם חברותא טלפונית ולהוסיף עוד ועוד שעות בלימוד עיוני ובקיאות, וגם בלימוד המוסר, יהיה בן הישיבה עצמו".

והנה, אם יורשה לי להעיד, בני הישיבות הקדושות, אברכי הכוללים, וגם ילדי מוסדות החינוך הנפלאים שלנו, הוכיחו כי ניתן "לסמוך עליהם בשעת הדחק". גם בעידן הקורונה המבלבל כל-כך, הם נקראו אל הדגל ועמדו בו בהצלחה מסחררת.

מדוע? מהו סוד ההצלחה שלנו, להבדיל מהחברה הכללית, שכבר הודיעה על "פשיטת רגל של הלמידה מרחוק"?

הנה משפט של עיתונאי לא חרדי אחד, שהסביר שבעוד שהחברה הכללית רוצה שהתלמידים ישבו ללימודים כדי לחדש את הפעילות במשק, הרי שהחברה החרדית רוצה בחידוש הלימוד כשביל הלימוד עצמו, וכלשוננו: "הרבנים חוששים מביטול תורה".

זהו בעצם סוד ההבדל התהומי.

מי ומה יגרמו לילד ללמוד דרך "למידה מרחוק", כשאף אחד לא מכריח אותו לעשות זאת? אף אחד ואף דבר. אך כשנערים, גם ילדים, המכירים בערך האדיר של לימוד לשם לימוד, בכך שבכל מילה של תורה הוא מקיים את רצון השי"ת, מחזיק את העולם כולו ועושה נחת רוח ליוצרו, הם פשוט ישבו וילמדו. ואם הקו מתנתק בגלל "רשת תפוסה", הוא ישוב ויתקשר פעם ועוד פעם, ואם לא - הוא ייקח את הגמרא, החומש או הנביא, וילמד. לימוד התורה שלנו ושל בנינו לא נועד לצרכים חיצוניים, אלא לתכלית לימוד התורה"ק עצמה. בן ישיבה, אברך כולל ואפילו ילד בוגר בחיידר, שלא ילמד תורה כדבעי - ירגיש שעשה עוול גדול לעצמו, הוא ביטל תורה. לכן כולם לומדים, גם בבית, בחצר ובמרפסת, כשמסביב מהדסים הקטנטנים והכל בוקה ומבולקת.

--- "אֲשֶׁר־יִנְוֶמָה טוֹב חֻלְקֵנוּ וְיִנְוֶמָה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ וְיִנְוֶמָה יִפֶּה יִרְשָׁתֵנוּ".

מי האמין שאשב בחדר סגור, אקליט חצי מהשיעור בקו, ואז הקו יקרוס. אקליט שוב, ובדקה ה-39 הסוללה תסתיים ואצטרך להקליט את השיעור בפעם השלישית?...

אכן, זה קרה. יחד עם אין ספור תקלות נוספות, שעות על גבי שעות וצורך להקליט את השיעור בפעם הרביעית - באותה חיות וחדווה של הפעם הראשונה.

זה הזמן להודות לצוות הלמידה האדיר של התתי"ם ובתי הספר, הישיבות והסמינרים, הרמ"ם, המלמדים, המורות והגנ"ות. אלו שעלו על יצועם בשעות לא שעות או השכימו קום, יחד עם ציפורי השחר, להקליט ולהעביר שיעורים. בעוד שבמערך הקוים של הישיבות והתתי"ם, היה קל יחסית להקליט שיעורים או למסור אותם ב"שידור חי", הרי שבחלק ממוסדות החינוך השתמשו בתוכנות מחשב ויזואליות מסובכות, כאלו שלמורות לא היה לפני כן שום מושג בהן. מורות וגננות בכל רחבי הארץ עמלו במשך עשרות שעות לתפעל מערכות שונות מהבית, בלי לוותר על "משרת האם" שלהן, כשכל הילדים בבית, קופצניים ושובבים, לפעמים חסרי מעש ותמיד מבקשים שאמא תעזור, תביא, תיקח, תפריד או תנחם אותם מהמריבה האחרונה...

בכל הדורות חששו המורות ממפקחים וסמינרסטים הבאות לצפות ולהקשיב בשיעוריהן, והנה כל שבועות אלו היוו הזדמנות פז לכל ההורים להאזין לשיעורי הצוות הלימודי של בניהם ובנותיהם. אלו שבועות בהם יכולנו להקשיב לשיעורי המלמדים והרמ"ם ולהתמוגג מההסברה העשירה והנעימה, מהידע, מהחמימות, המסירות, האיכפתיות להבהיר דברים מוקשים שוב ושוב ולהעביר את החומר הנלמד בשפה נינוחה ובהירה.

אז תודה לכם, צוות חינוכי תורתי נהדר.